

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes. 0'25 Ptas.
Estranger un any 6'00 "
Número corrent. 0'05 cents
No retornam els originals.

Direcció y Redacció: Arabi 6-pral.
Buzón: Kiosko, A. Cabrices.—Cort.

Domicili de «Es Masclé Ros»
Consejo de Ciento 336
BARCELONA

Setmanari bilingüe inimich de ses penes y amich d'es bon humó

Impresiones de mi destierro

Va una semana de destierro.

Todavía la nostalgia no se apoderó de mí.

Barcelona se mueve, yo me quedo quieto.

La Ciudad Condal se hizo guardadora de mi peligrosa a la par que injuriosa persona pero que mas quisieran los pájaros prisioneros que disfrutar de una jaula tan espaciosa como la terra d'el bacallà y de les monjetes!

¿Que le importa a Mallorca que haya sido desterrado, cuando mi destierro no representa otra cosa sino que el privarse de mi presencia (escrupulosa para unos, detestable para otros, condenable para los demás y amistosa para los desengañados.)

Cuan tranquilos quedarán mis perseguidores! Solamente mis renglones semanales podrán molestarles; lo que es mi presencia, no van a verla reflejada ante su vista hasta pasados los tres años, seis meses y veintiún días que me señalaron para purgar mis pecados en este Purgatorio Catalán y a fe que si el Purgatorio de arriba es como el de abajo, yo no quiero jamás entrar a la Gloria, pues que no conformarse con los deliciosos tormentos que se sufren en este Purgatorio, sería ser desgraciado y exponerse a sufrir el castigo de Dios que en sus inexscrutables designios descarga sobre los mortales..... (Palabras del santo Alfredo Concejal.)

Cada día transcurrido es un paso dado hacia la Roqueta y por más que sean muchos los que hay que andar, (1496 días multa inclusiva) todo toca a su fin y como la juventud todo lo puede, confío volver a pisar tierra mallorquina y beure aigo de sa Font de ses Tortugas.

El lector extrañará no ataque a mi protector Don Juan March (a) Verga ni a su espaldín D. Joaquín Pasqual. ¿Que voy a decirles? Es lo mas lógico exclamar: «Pardonades Dios mío que no saben lo que se hacen!»

Tengo en cartera asuntos de interés general que han de dar mucho juego, pero ya que anticipar noticias? ¿Para poner en guardia a los protagonistas y ver frustrado mi intento?

Esperemos, trabajemos en la sombra hasta que sin embajes sacar podamos a relucir verdades que amargan, las que reflejadas con la interna verídica, esclarezcan tenebrosas hazañas que envueltas en el misterio hánse sepultadas en la tumba del olvido.

JORGE MARTÍ ROSELLÓ.

Barcelona Junio 1919.

El negocio es el negocio

Miraré y quedarme xiflat, va essé cuestió d'un minut. Ella m'a mira, va sonriure, tomba es coll, ma feuyé y.... endevant ses àtxes.

Sa camia amb mániga curta, sa li veyá p'és transparent d'una randa que duya a sa mániga de sa bruseta de seda la qual era feta amb un escote no autorisat per D. Rigoberto.

Sa deixá estreña una má, un brás, es coll y.... pare V. de contar. Sa besada de despedida va essé a n'es portal de s'escaleta y aquella divinidad de 33 anys fort y no et móguis ma fe puja per amunt.

—Xatipa. (Vatj pensá jo.)

Allá dedalt ja no va essé sa má, ni es brás, ni es coll lo que li vatj estreña, lo cert es, que sense sebre com y per afectes de sa caló, cuant tocaren a sa porta tots dos mos trobam en paños menores.

—Es meu homó! (Exclamá ella.)

—Amaguém Roseta. (Vatj afají jo.)

—Dins aquest guardarrobes.

Tancat dins es meu escondite y tremolant com una

Anuncis a n'es FOCH Y FUM.

(Per setmanes y amb variació)	
Plana entera (prosa o vers)	100 Ptas.
id. mitja	60 "
id. cuarta part.	35 "
Versos de 10 retxes, «décima»	2 "
id. 5 id. «quintilla»	1 "
Ambo prosa CINCH centims per paraula.	

(Tirada: 4000 exemplars)

fuya de poll, cuant tremola, vatj senti es siguiente dia-lech:

—Com axi et trob despuyada?
—Veurlas.... volia.... ?saps? sa caló....
—Caló! ¡Uns calsóns! ¡Unes sabates! ¡Una galleta!
Aqui heyá gato encerrado. Però el trobaré. ¡Hont es!
¡Hont es! ¡Li he de treure es fetja!

—Avuy aquest homo hen ferá un frit de jo. (Vatj pensá.)

Ja está jírant cadires, sofáns, rebost, eufabis y a la fi es reeeeeex d'es pañy d'es guardarrobes que ma guardava a mi encare que anás sense roba, ma fé un efecta purgant indescriptible.

—Surt d'aquí lladre d'honres!

—No ma mati, no ma mati que fa molt de temps que no m'he confessat y sa meua ànima perilla.

—¿Que no ta mati? ¿De que ma serviria aquest re-volver sinó per pendra tant justa venjansa?

—Tot te compostura senoref...

—Vosté es callat? ¿No dirá a ningú que n'haje fet de mi un passa temps Belmontino?

—L'hey jur per sa meua salud.

—Sa vesti y míri quins dobbés du.

—Unes coranta cinch pessetes.

—Ma compra sa seuva vida per aquesta mezquina cantidad?

—Aquí están y bona nit tenga.

—Escolti abans d'anarsén. Cada vegada que tengui 45 pessetes disponibles, pot torná y no' heyá necesidad de que s'asusti ni de que s'amagui perque na Consuelo no es sa meua dona, es sa meua.....

Y vatj parti a la carrera
ben cap baix y rincho-rincho
sense un céntim amb cartera
convensut que es matón era
no es seu homo; es, seu PINXO.

CAP VERJO.

Barcelona Juny 1919.

Despedida

¡Adios Masclé Ros! ¡Adios!
¡Adios Masclé Mallorquí!
Per causa d'uns richs señós
que han volgut desterrarvós
vos n'anau alluñ d'aquí.

¡Oh! Jordi Martí! ¡Adios!
¡Directó d'es FOCH Y FUM!
¡Homo que valeu per dos!
¡Pensant que vos n'anau vos
es meu co ja hem fa rum-rum!

¡Adios! ¡Oh bon escritó
que vos n'anau desterrat!
¿Qui n'es causa? Un mal seño
que vos digué injuriado
cuant digueret veritat.

Tranquil ja poreu partí
que sempre pensaré amb vos
y estau ben segú de mí
que si un veritat vol di
prest surten procesados

Vos n'anau deixant Mallorca
y en ses Illes Baleares
y en essé ja por los mares
mireréu sa terra porca
sa que tot burgués si torca
manchas de asquerosidades.

D'es vapor veuréu el bell
paisatge y es castell
de Bellver que es tan hermos.
Bon viatje Masclé Ros
y tornau prest.

CAP NOVELL.

Despedida a mi digno director «Masclé Ros»

Por fin llegó la hora de vuestro destierro cuando el pueblo de Palma ya no lo esperaba. Muchos son los que han sentido tal partida y mas que todos la he sentido yo al ver el pago que tiene el que dice la pura verdad sin dar disfraces a la idea y sin morderse la lengua.

Ante hechos así es necesario que el pueblo recapite y se ponga al lado de su defensor, de su hermano de trabajo, del hombre inocente expulsado de su tierra por no ser hipócrita.

Como si fuese sordo y mudo no le han dejado presentar pruebas, pero había que dar gusto a los grandes acaparadores y a la gente negra. Menos mal que se contentan con desterrarte. El primero que se metió a redentor ya lo crucificaron.

Recuerdo en este instante el hermoso artículo de fondo que publicó en el número 85 de FOCH Y FUM correspondiente al 27 de Septiembre de 1918. Yo suplico a los trabajadores honrados que lo lean y si hacen lo que les dice Jorge Martí se acabarán de una vez los lantudos y los explotados.

Al Masclé Ros paladin
de la honradez y razón,
al esforzado campeón
del buen pueblo mallorquín
un próximo y feliz fin
de tu destierro yo espero.
Vuelve como un caballero
que así lo espera,

A. MARTÍ (a) Masclé Moreno.

Palma 15-VI-1919.

D'INCA

Avuy 15-VI-1919 nostre Circo Taurino animadissim sa troba lleno rebosant per palcos y sombra y una mitja entrada de morenos.

Sonen les cinch, etxarroxides y simpáticas nines, asesorades per los inteligents aficionats Vert y Jofre ocupan sa Presidenc; sona es clarin y apareix el prime-ro de la tarde, es qui nostres lumbreres TAUROMA-CAS cuider de despachar com milló poden y mor de dos pinxos d'el SALAO.—Música y regalos.—Altres toques de clarin y pisa el ruedo es segón de la tarde becerro de molta bravura y los maestros SALAO y ALEGRIA como manda el arte toorean el ALIMON, tocan a banderillas y ALEGRIA coloca dos pards al quiebro, que son molt aplaudits, ve la suerte suprema entra recta y perillat, los estoques hasta el puño y entra luego una especi de avorriment al maestro, sa avorreixen públich y becerro y al final dobla. ¡Llástima d'una bona mort! Es novel aficionat Inquiero demostrar d'una manera clara y terminant que no le teme al bicho, te sangre ESPANYOLA y si continua llegará pero precisa mes cordura y sangre fria.—Valga el aviso.

Ve es terçé y mos resulta un continuo avorriment, en CORRERITO mos ne fá de totes marques; ninguna aceptable. Està vist y provat que ses viandes Franceses no s'asemblen en lo mes mínim en ses nostres. Per patriotisme, noltros Inquieros, davém aconseyarli no continuy un dia mes sa carrera coletuda.

—Estam entesos?

Por final de la jornada en CHARLOT y sus botones alegren y deveuteixen a los asistents y, gracies a ell que con los seus trabays comicis lográ conquistá al respectable pagano, sortim de sa plassa y surten a relluhí comentaris algo tranquilisadors

—Cuidado, empresas, en los abusos!!
Hasta qira. Servidó vostro

MASCLE BRAGAT.

NOTA DE REDACCIÓ: Ja direu a n'es Barbó y Barbé que Es Masclé Ros arribat a Barcelona ha fet alló de Veni, Vidi y Vichi Catalá. S'ha fet el Rey del Paralelo. Sa primera nit conquistá tres fadrines y una viuda, anà a ca La Lloro y a l'Eden Concert y el convi-daren a resopó. Per mes informes qu'escrigui directament a sa direcció que trobará a sa cabecera y si no li contesta totdua que no hu estrany. Du un negoci entre mans d'importa figues de moro a Amberes que dei-xará bisco es d'es puros d'en Verga.

Telegrama Buñol

Cabo Bufot: Pasau per c'as Corresponsal que necesita conversá en vos.

ESTELLICONS

De Capdepera

A s'era d'en Llorens uns cuants sarigotells ajudats per unes cuantes atletes armaren un ball.

A n'aquest ball hey havia sa fadrina de la casa mes orgullosa que una pava real y això que festetjà un jove set anys. Penseu si hey te pràctical!

Hey havia na Sirera
qui te tanta festetjera
d'ensà qu'en Pera es fuit
qu'en ballaria devuit
sense sortí de dins s'era.
Y despues també hey va anà
sa principal de ses netes
que cuant parlen de ballá
ja toca ses castanetes.

Aquesta es na Talaera qui quatre n'ha festetjats y de tots no n'hi ha hagut cap que no haje estat de pamplina. Desgraciada de fadrina que varios s'en ha escoltats!

Atletes, jo desde aquí
a totes vos he avisades
perque si estau apurades
y de ve m'ho voleu di
cuidare de fe veni
tres tipos molt elegants
y encara que orangutano
no res per voltros vol di.

Un amich que vos vol be.

La Fortuna

Per fe calsa y per cosí
si máquines heu masté
es de **la Fortuna** hen té
que vos poren conveni.
Atropellau, anauhi
que allá es casa acreditada.
Qui te cap máquina usada
y la vulga baratá,
també l'hey canviará
sa casa d'aquí anunciada.

De Llubi (Continuació de sa Lluchcada)

Aquest pajés s'ha fet contes no mos recorda ja de quant estava per criat a Ciutat y duya corbata en grampons, capa y sebates de charol y anava tant mudat que a un que no sabés de quines egos venia li pereixia un jutje de pau y finis, finis, qui en sap sa prime de qui es ell son metjes y potecaris. Alerta, pues, a tornar beura aigo a bassa bruta, a devés Lluch ja hey tornaves tení es peus pero no ta sortí be sa combinació y vares havé de passá sa nit a demunt un caramull d'esquerda.

Es mateix de s'altre número.

De Sa Coma Calenta d'Andraitx

Sabreu, estimats jermans, que dia 29 d'es mes de Maix, qu'es es mes de ses flos, així com es mes d'Agost és es mes de ses agostenes, a n'es café de «Can Simona» feren un ball d'aquells de deixém encendra. Y com es nostro jovent vol essé mes presumit que un sabaté en dilluns sa doná per a menos d'alterna en so de la Vila y hey hagué en Llonguera que les sa dava de Belmontito y fe un mal papé a dos joves d'aquells que no'n fan a negres.

A jent de tanta estufa
si no muda de costüm
li donarém FOCH Y FUM
per devant y per derrera.

Un tot-sol.

¡A venir y a gozar!

Es jovent saragatero
devertit amb tots es caires
sol anà amb molt de salero
a menjá a n'es merendero
acreditat de **Bons Ayres**.

De Son Servera

(Una Cloveyada d'en Besso.)
Heu de pensá y creure que s'altre dia sa dona d'es cabó de Carabineros tengué un infant moro y el volgueren fer cristià en tota solemnitat.

Varen essé es padrins de sa criatura es majorals de «Ca S'Hereu», y a s'acte de bañarló, com que s'escollà era fuit de matines, hagueren de *regar mano* d'un altre atlot pobre per agontá sa palangana.

Es padrins de «Ca S'Hereu», que son rumbantes, acabada sa ceremoni tiraren a dins sa bassina uns nou reals que per dret eran de s'atlot pero es capellà, qu'es d'aquells que opinen que sa caridat ben entesa comensa per un mateix, s'allarga fins a donarli un real y es restants vuit los s'anexiona sentintse bolcheviquí, que diria el Pare Vives.

Obríu s'ny Son Serveróns
de com fa aquest sa barfina
y en presentà sa bassina
daulí moltes... expresions.

Bons Ayres

Bons Ayres

Colón 68

Entre mare y fía

— Unes sabatetes vuy
de ses de Can Estarellas
que es un calsat per famellas
que a n'es mascles fa alsá s'u.
— Sols per acabá aquest truy
y per donarte alegria
les compraré. — Fassém via
are que s'estiu es tenre.
— Aném que per trobá un jenre
jo ma deseixineria.

De Biniali

Es jovent que puja, qu'es d'aquell jovent que ja te ideals, s'altre dia de pajés, després de sortí a cantá penades, organisa un ball per devertí ses atletes guapes, que es lo milló qu'hey hā a n'el món després de sa sobrasada en mel.

Tot heuria estat de primera, pero es Vicari, per enveja, no volgué que ballassen d'afferrat porque ell ne's pot aferrá mes que a un pa de pesseta.

Aquest Vicari, qu'es pitjó qu'es de Buje, volguent ferné una de *garrovero grosso*, fet un Nerón, enviá a demaná es tavernés que rebien es FOCH Y FUM y los manifestá que d'orde d'el Seño Bisbe Domenech y Valls los privava de rebrió, llejjirlo y pagarló pues de lo contrari a causa que sortieren dimonis en punt de mitj dia. Alguns d'ells, que tenen es toix de gruix de rey, sa borren y ara toquen ses consecuències pues es joves d'aquest poble los han jirat s'esquena y ara s'únic protecció que tenen es de ses beatas aulelles que son d'aquelles qu'es Vicari les diu *juvent utem meam* y no serveixen mes que per beure aigo beneida y desde la sacrificia goita es ball per sa finestra de ses olíbes per criticá ses qui ballen mentres a elles ses cames les fan figa y lo únic que tenen son ganes de rebre sa *soltasada*.

Un filet d'es rotlo.

De Son Sardina

Si no ma tornas, Francisca,
ben prest es meu mócadó
te donaré tal llissó
que si l'et fas en cansó
perdrás sa bata de visca. (1)

Un humá.

Fresch y cómodo

Sa jent que sap distinji
y a n'es cine sol anà,
a **la Protectora** vā
ja que allá es poi devertí
amb so peliculetjá.

De Petra

A Petra tenim dues nebodes de dos tios que sempre duen dol. Y aquestes dues nebodes s'altre vespre acompañades d'en Bernat y en Guiem s'en anaren a n'es corral d'un d'es tios a menjá taronjes.

Atletes, no sigueu monjes,
si no voleu esser-hó,
pero temeu a l'amo
qu'es diu de les tres taronjes.

Un empaix de taronjes dins un corral y a les fosques pot produír un colich d'aquells de *miserere mei*.

Acompanyám amb el sentiment a D. Francisca Raýa per haversé vista a n'es trist cas de despedí ses obreras que tenia associades a sa Casa d'es Poble y tot coaccionada per quatre señores de fregay brut «Estropajosas» y sa fia d'en Marieta de Sant Jaume, bossi d'escola d'amén.

Tota aquesta jent que te es seu Deu a dins es venstre blasona d'humanitat y amor a n'es jermá prohísmia y en canavi fa mes mal que sa llagosta y ni olvida ni perdona. Sa prova la tenen aquestes honrades que p'es mero fet de perteneixa a sa Casa d'es Poble son víctimes de sa sua mala entraña.

Si no sa dediquen a pegarsé cops p'es pit enlloch de imposá despídos treurém es santocristo gros y les enseñarem sa vertadera doctrina.

Es Govern mos havia d'enviá blat per veure si devallaria es preu d'es pa y es panets serien mes grossos pero, está vist, qu'es mallorquins som de pasta d'ensaimada y com els altres criden mentres es ministre a nosotros mos fa botifarra a ells los envia es blat qu'era per nostros.

¿Que fa el Bisbe, que no exten una pastoral y excomuniquer es qui mos volen matá de fam?

Anavem a dí una parauleta y la tornam arrera per respectes a n'aquells qui pateixen fam y sed de justici.

(1) Això havia de di *vista*, pero casi es igual y no ve d'un tros.

Colón 68

Bartomeu Gay

Pinta milló que ningú
y heu fá amb bones condicions
fent trebay net y segú
ja que es un pintó oportú
per carros y carretons.

Brega d'Alaró

Bona brega tenguerem s'altre divenres amb en Peira de Son Seguí y en Miquel de p'es Tren.

Perque n'hi hagué un que anà ajuda a n'en Miquel tota sa quadrilla Sonsaguinera li va doná una apedregada.

Es ben vé que qui diu ses veritats perd ses amistats.

¡Per Deu Nofri-Grampenet! No fasséu ninades que en tornarí serà gros.

Altre de Son Servera

Estava dormint s'altre dia cuant ma despertá un renou de campanes.

Vaitj demandá a mestre Rafeló lo qu'era alló y ma contestá:

— Això es un *introito* que fa sa jent de *faldes llargues* per conquistá es poble. Mira com corren ses atletes en cosiols, ramells y flos, això significa que demà ses fies de la Puríssima, que son aquelles que no ballen d'afferrat, donaren en pasa-calle en so picarol passat pès coll.

— Y quina diferència trobau, mestre Rafeló qu'hey ha entre ses atletes que ballen amb un home y ses que ballen amb un eapa llarga un ball rus?

— Cap ni una, pero, *amigo*, encara n'hi ha d'atrassats y fan rendibl a n'aquells qui canten cuant ets altres ploren y que per cert son es qui no fan res per no res.

— Y en que consistirà sa festa de demà?

— Amb un desfile d'endioites en so corresponent picarol, homos vestits de dona, que cantarán d'alegria de veure aquella cadena de famellos en góteres, y un estol de personnes ilusionades y en llana que son es qui los donen a goñá sa pesseta y es ciri.

La Mano oculta.

¡Ay que verlo!

Es puesto mes oportú
y que sa menja milló,
es a Can Jaén Sansó
o sa Fonda d'el Perú
ja que allá es fresch y segú
tot lo que hajes comanat,
to serveixen aviat
ja que allá ningú està amb ràga
y es conta allá dins sa pàga
amb tota comodidad,

De Son Suñeret

Advertensi a un en galons que festetja una rosseta y s'afua.... s'afua a n'es serol.

Aquest fulano es dia de sa desgraci d'es dos infants que sa negaren, amb excuses d'assistí a varies dones que s'acubaren comensá a profité s'ocasió desarrollant un *parchoeo* mes que reguà.

Noltros el volém avisá d'es ridícul, que feya aquest pobre Valbuena perque no sa cregue que allá tots estaven acubats. A un divertiment *santo y bueno* que sobri es paupér pèro a devant una desgraci *non era hic locus*, que diria s'actual Vicari General que sap mes llati que n'Espartera sa modista.

Si es qu'en veura famella sa pegui foch qu'heu d'gui y li donarém manguera.

Idó, joven, ves alerta,
que aquí no pots abusa
y los t'haurém de tayá (1)
si s'escriu no t'ha fa efecta.

Ultus.

De juerga

Era divenres passat cuant en gran sorpresa ma vaj topá amb en Nicolau es faixich, molt entés amb s'art de *corredología*, amb qui després de sopà a s'Hotel Peninsular, anarem a veure unes cuantes nebodes (d'es seus corresponents tios por supuesto) cocho y al Turó Park falta jent, ahont després de disfruta cuantes atraccions mos vengueren a bé, regressarem a jeure (cada ú a n'es seu niu) y fins un altre.

Ja sa deverteixen es mallorquins que duen molta *pasta catalana*!

¡En Nicolau! ¡Qui heu havia de di!

Festa de sa fló a Barcelona

Per aquí diumenge passat tenguerem festa de sa fló y eren tots es *transeuntes* asaltats per moníssimes beileses femenines que cuant clavaven sa guya mientres travessaven a n'es mascle sa pessa, (americana) sembla li travessassen es có.

Ses floretes de padàs eran amb'abundancia, ja que de florats naturals no s'han pot fe alarde perque aviat sa quedin mustias.

Y jo esmitj d'aquell *chanchullo*
mirantme sa famelleta
que hem posava sa floreta,
li hagués posat... un capullo.

(1) A n'es galons, s'enten.

imp. de Roca, Ferrer y C. Socorro 92. PALMA